

Schnabbeldans levert meer op dan alleen poen

Schnabbelen is geld verdienen met je talent in het commerciële circuit. Zoals dansen in een modeshow van Gapstar, acrobatieken in tissue voor een Coca Cola commercial of een tango dansen met Cindy Crawford. Slecht voor je imago, vindt de kunstwereld met de grote K. Dansers Caroline Bon, Niels van der Steen, Rogier Komproe en Lynn Bartels denken daar anders over en vertellen waarom. 'Ik kan het elke performer aanraden.'

Misverstand één: schnabbelen doe je puur en alleen voor de centen. Natuurlijk, er moet brood op de plank zijn. Maar een goedgekozen klus is niet alleen gunstig voor je banksaldo. Die kan ook een positief effect hebben op de prestaties in het artistieke circuit. Neem Caroline Bon. Zij vindt het een voordeel dat ze ook commercieel werk doet. 'Daar ben ik een betere performer van geworden, waar ik in het artistieke circuit profijt van heb'. Samen met Katjoesja Siccama runt ze Jeugdtheater Plankenkoorts, waar ze ook danst. Daarnaast treedt ze op als performer in voorstellingen op stelten bij straattheatergezelschap Close-Act en vertoont ze sinds kort ook acrobatische danskunsten in tissue (circusdoeken) bij Bencha Theater. De optredens voor Close-Act en in tissue zijn grotendeels commercieel. 'In het commerciële circuit speel je regelmatig *tussen* het publiek dat ook nog eens heel divers is én geen entreekaartje heeft gekocht.' Zo speelt ze met Close-Act op pleinen over de hele wereld, vaak voor massa's mensen. Aantallen van 2.000 tot 10.000 toeschouwers komen regelmatig voor. 'Dan moet je goed de aandacht kunnen trekken en een uitstraling hebben van hier tot Tokio. Ik kan het elke performer aanraden, je krijgt er lef door'.

Soms is spelen voor die doelgroep geestelijk zwaar werk en niet leuk, bijvoorbeeld in winkelcentra, waar mensen getraakteerd worden op een optreden. 'Dan sta je daar voor Jan met de korte achternaam op koopzondag of rond de feestdagen. Die mensen willen alleen maar winkelen en vinden dat wij in de weg lopen. Dan vraag je je af: wat sta ik hier te doen. Wat ik daarvan geleerd heb, is om ook zonder de interesse van het publiek samen met mijn medespelers een goede voorstelling neer te zetten. In repetities, waar geen publiek is, kan ik dan toch spelen alsof er publiek is. Je wordt er zelfstandig van.'

Via via

Hoe kom je aan een schnabbel? Een goed netwerk blijkt cruciaal. Werk krijg je via via. Voor Niels van der Steen begon het allemaal met één auditie voor de musical *Barcelona* van Wentink Events. Een vriend had hem daar aanbevolen en hij werd aangenomen. Daarna hoefde hij nooit meer een auditie te doen voor werk. 'Ik leerde daar dansers kennen die ook choreograferden voor andere klussen, waardoor ik van het een in het ander rolde. Als je eenmaal met een paar dingen begint is de wereld niet zo groot.' Niels volgde zijn opleiding aan de sportacademie met specialisatie dans, maar is een self-made hip hop- en streetdancer. Met zijn eigen bedrijf Creators of Movement maakt hij schoolvoorstellingen.

Rogier Komproe: 'Artistiek was 't concert van Frans Bauer verschrikkelijk om te doen, aspirine-materiaal. Maar ik heb me kapot gelachen'

Lynn Bartels, die via haar oud-docent streetdance Niels van der Steen aan werk kwam, studeerde jazzdans aan de Tilburgse dansacademie en maakte tijdens haar studie al twee jaar deel uit van popformatie The Vengaboys. Nu heeft ze een fulltime baan als danser bij ISH, geeft ze les en ontwikkelt ze zich tot choreograaf. Niels nodigde haar destijds uit om in zijn gezelschap te komen dansen. 'We gingen repeteren in de studio van ISH, en omdat ik er tegenover woonde ging ik daar een beetje rondhangen'. Later deed ze auditie bij ISH en werd ze aangenomen. Haar schnabbellijst is lang en ziet er gevarieerd uit: dansen of acteren in videoclips van Sena, Gio en Tha Proof en op modeshows, maar ook workshops geven en modellenwerk voor schilders en fotografen. En go go dansen. 'In de freelance wereld

doen veel dansers dat. Het is makkelijk geld verdienen want het publiek is snel tevreden’.

Rogier Komproe ging tijdens zijn studie aan de dans-academie al go go dansen in discotheken, en rolde zo het schnabbelcircuit in. Zijn danscarrière begon op de vooropleiding van de Nationale Balletacademie, en hij studeerde af als Jazz-showmusicaldanser. Als danser, zanger en acteur was hij ondermeer in te zien in *Fame*, *West Side Story*, *Aida*, *Boyzone* en *Jazz Kantine*.

Daarnaast is hij choreograaf en geeft hij les. Op zijn klussenlijst staan: dansen bij concerten van artiesten, tijdens productpresentaties en bedrijfsfeesten, maar hij speelde ook als stemacteur de rol van zebra Marty in de tekenfilm *Madagascar*. Daarnaast werkt hij steeds vaker als presentator.

In de artistieke wereld hebben mannen meestal meer werk dan vrouwen, omdat ze in de minderheid zijn. ‘In de commerciële wereld ligt dat anders’, zegt Niels. ‘Meestal is de verhouding bij commerciële klussen drie vrouwen en één man. Mensen zien liever vrouwen dansen. Als man heb je wel minder concurrentie. Als ik vrouw was geweest, zou ik hier met mijn dans-kwaliteiten niet staan.’

Cindy Crawford

Misverstand twee: van schnabbelen word je rijk. Aan schnabbelen kleeft nu eenmaal de geur van snel verdiend geld. Maar in de danspraktijk valt dat toch wat tegen. Er is veel werk te doen, maar het verdient meestal niet geweldig, zegt Niels. ‘Freelancers verdienen weinig, voor jou tien anderen, zelfs voor mannen. Je krijgt zo’n 140 euro per show en 100 voor een repetitie. Daar valt niet over te onderhandelen’. Dat commerciële optredens niet per definitie goed worden betaald kan Caroline beamen. Deze zomer vloog ze voor een habbekrats vijf dagen naar Caïro om een tissue act te doen voor een Coca Cola commercial. Toch nam ze de opdracht aan. ‘Ik was nog nooit in een Arabisch land geweest, en een filmshoot doen voor Coca Cola leek me geweldig!’

Niels zit goed, hij verkeert inmiddels in de positie dat hij alleen maar klussen hoeft aan te nemen die hij leuk vindt. ‘Als er weinig dans in zit en veel figuratie vind ik het niet leuk, dan wordt het ineens werk. Sommige dansers vinden dat juist fijn. Er zijn veel dansers die de kantjes ervan af lopen. Dat snap ik niet, dan ga je toch

ander werk doen? Ik kom echt voor de dansstukken, en dan maakt ‘t niet uit of ‘t in de Arena is of op een kleine catwalk waar maar 40 inkopers zitten’. Eén keer werd Niels gevraagd door een choreografe om mee te doen aan een show en zei hij ‘ja’ zonder te vragen wat hij precies moest doen. ‘Kwam ik daar in mijn hiphop outfit in de studio, bleek ‘t om een tango te gaan! Ik zeg tegen haar, je weet toch wat mijn achtergrond is? Maar dat was geen bezwaar. Het was een moderne tango, totaal mijn stijl niet, maar ik vond het te gék. We hebben één week gerepeteerd en moesten in de Arena optreden met Cindy Crawford, in het voorprogramma van René Froger voor een nieuwe geur van Puma. Moest ik heel dramatisch achter een paard aanlopen’.

De maatschappelijk verantwoorde echte artistiekelingen, zeg maar de vouwfiets vegetariërs, vinden mijn commerciële werk maar niks’

Soms kiezen dansers zelfs voor een *onbetaalde* klus. Dan wordt er een zorgvuldige afweging gemaakt. Wat kan het me opleveren? Is er pret of prestige te halen, is het inspirerend? ‘Ik moet er artistiek van groeien, of financieel’, stelt Lynn. Dat betekent dat ze soms aan een project meedoet dat onbetaald is, zoals bij Don’t Hit Mama. ‘We kregen daar wel gratis lessen, maar de voorstelling was onbetaald. Ik vind: je moet jezelf blijven inspireren, ik wil wel blijven leren’. Heel inspirerend vond ze het werken met Monique Duurvoort, danseres bij Het Nationale Ballet. ‘Ik werd gevraagd mee te dansen in haar stuk, onderdeel van *New Moves* van Het Nationale Ballet, een programma met eigen materiaal van dansers. Ik vond ‘t echt een eer om tussen die mensen te staan, een hele andere wereld. Voor brood op de plank hoeft ze niet te schnabbelen want van haar salaris bij ISH kan ze rondkomen. ‘Het schnabbelen is leuk voor de extra’s.’

Ook Rogier neemt niet zomaar alles aan wat hij kan krijgen. ‘Een klus moet me direct aanspreken. Geld is ook niet onbelangrijk natuurlijk’, grijnst hij, ‘maar de mensen met wie ik werk en de inhoud moeten me aanstaan. Als het goed verdient maar de inhoud is slecht, dan is dat toch een reden om het niet te doen.’ Zijn leukste klus was de dansmodeshow van Gapstar. ‘Dat was een beroemde klus in de danswereld. Echt een voorbeeld van hoe een dansmodeshow moet zijn,

artistiek perfect en absoluut niet standaard'. Ook een leuke schnabbel was het concert van Frans Bauer. 'Artistiek was 't verschrikkelijk om te doen, aspirine-materiaal, echt dramatisch. Maar als productie, en met die mensen was 't geweldig, ik heb me kapot gelachen. Het was té grappig om met hem te werken'.

Vouwfiets vegetariërs

De status van schnabbels is in de artistieke danswereld vaak laag. Maar de meeste schnabbelaars halen daar hun schouders over op. Wat de artistieke wereld van commercieel werk vindt kan Rogier dus echt he-le-maal niets schelen. 'De één keurt 't af, de ander keurt 't goed. De maatschappelijk verantwoorde echte artistiekelingen, zeg maar de vouwfiets vegetariërs, vinden 't niks. Maar ik heb als kleine jongen geleerd dat je drie keer schijt aan mensen moet hebben als je zelf ergens in gelooft'. Op dit moment staat hij aan het begin van een nieuwe carrière, die van 'fysiek theatermaker'. Het begon met een act in Toomler die goed aansloeg. 'Het is een act van twaalf minuten over een tukkerse boer wiens bedrijf is geruimd vanwege de vogelpest. Hij gaat bijbeunen in de showbizz en toont aan het publiek zijn rap en choreografie op zoek naar goedkeuring. Het is op dit moment meer een gimmick. Ik ben nu een kort theaterprogramma aan het schrijven.' Zijn dansachtergrond schemert door in zijn cabaretstijl. 'Ik maak fysiek cabaret, met als grote voorbeelden de Ashton Brothers en Eric Koller.' Lynn merkt dat niet iedereen in het artistieke circuit enthousiast is over haar commerciële werk. 'Op de

dansacademie waren ze wel heel trots als je bijvoorbeeld bij Piet Rogie ging dansen, maar als je commerciële dingen deed dan had ik het gevoel dat ze daar heel denegerend over deden. Bij het Nationale Ballet had ik die houding ook verwacht, maar daar was 't juist weer helemaal niet zo. Ze waren heel open. Eigenlijk moet ik me vaak meer als danser verdedigen dan als commerciële danser.' Vorig jaar zette ze stappen op het pad van de choreografie. Samen met Henry O'tawiah vroeg ze subsidie aan bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst en maakte ze de voorstelling *Fusie* met drie dansers en twee musici. 'Die voorstelling gaat over de fusie tussen dansstijlen en culturen, zoals modern en streetdance.'

Over smaak valt niet te twisten, maar wat betreft de kwaliteit van de voorstellingen, geldt voor commerciële voorstellingen hetzelfde als voor artistieke, vindt Caroline: 'Met tenenkrommende dansers krijg je geen goede voorstelling, of je nu in het theater danst of op een feest.' Wat dat betreft valt veel te wijten aan de opdrachtgevers. Die hebben meestal geen artistiek oog, vindt ze. Ze zien niet altijd het verschil tussen goede en slechte dansers en kunnen acts daarop dus ook niet selecteren. 'Ik heb wel het gevoel dat commercieel theater in waardering stijgt doordat er steeds meer goede dansers rondlopen'.

www.cathelijne.com